

TALE

Samrådstale om lediges rådighed

8. oktober 2021

J.nr.

CAP

Claudia Skjold Løvkvist

Samrådsspørgsmål AF

Hvad agter ministeren at foretage sig, for at sikre sig, at ledige reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet? Der henvises til artiklen »Arbejdsløs designer siger nej til rengøringsjob: »Jeg har andre ambitioner og interesser«« i Berlingske den 2. september 2021.

Indledning

Tak for invitationen til samrådet i dag.

Samrådet handler om, hvorvidt ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet. Og hvad jeg som beskæftigelsesminister vil gøre for at sikre, at ledige reelt står til rådighed.

Det er jo helt åbenlyst et vigtigt spørgsmål, og derfor er jeg også glad for at kunne oplyse, at jeg for få timer siden indgik på regeringens vegne en trepartsaftale med arbejdsmarkedets parter og KL om mangel på arbejdskraft, hvor bl.a. rådighedsreglerne for ledige skærpes. Det vil jeg komme ind på senere.

[Ret og pligt]

Jeg er helt enig med spørgeren i, at det er helt afgørende, at ledige reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet og gør alt for at finde et arbejde og blive selvforsørgende. Det gælder uanset, om man modtager dagpenge eller kontanthjælp.

Vi har nu den laveste ledighed registreret siden starten af 2009 med en ledighedsprocent på 3,6 og en af de højeste beskæftigelsesfrekvenser i Europa. Det viser, at vi har et velfungerende arbejdsmarked. Langt de fleste vil gerne arbejde, og står også til rådighed for arbejdsmarkedet.

Men jeg bliver jo selvfølgelig også bekymret, når jeg bliver præsenteret for eksempler, som dem der ligger til grund for dette samråd.

Det rokker ved konstruktionen af vores velfærdssamfund, som stiller relativt høje forsørgelsesydelser til rådighed for ledige.

Og det udfordrer sammenhængskraften, hvis vi ikke har tillid til, at vi hver især ønsker at yde vores bidrag til fællesskabet.

Det slet og ret udfordrer vores samfundskontrakt. For ret og pligt følges ad.

Det gælder ikke mindst i en situation, hvor der er mangel på arbejdskraft. For konsekvensen er jo, at

virksomheder ikke kan få den nødvendige arbejdskraft.

Her er det helt afgørende, at vi har en effektiv jobformidling, hvor både kommuner og a-kasser bidrager til, at ledige kommer i arbejde.

Vi har allerede i dag en række redskaber, som kommuner og a-kasser skal bruge for at sikre, at ledige lever op til rådighedsforpligtelsen.

Bliver man fx tilbudt et job, skal man tage det – ellers lever man ikke op til sin rådighedsforpligtelse.

Det er kommunen eller a-kassen, der vurderer, om den ledige opfylder kravene om at stå til rådighed. Oplysninger om, at den ledige ikke søger job eller afslår et tilbudt om job, kan og skal derfor sanktioneres.

Vi har også skrappe sanktioner for ledige, som ikke ønsker at tage et job. I den sammenhæng er jeg meget tilfreds med den aftale om mere enkle og skærpede sanktionsregler på kontanthjælpsområdet, som blev indgået af et bredt flertal i Folketinget i 2018. Både ledige på kontanthjælp og på dagpenge kan i yderste konsekvens helt miste retten til deres ydelse for en periode.

Men forudsætningen for, at sanktionerne bringes i spil er selvfølgelig, at både kommuner og a-kasser

stiller krav om jobsøgning, vejleder korrekt og følger op på, om den ledige står til rådighed.

Det er min klare forventning, at kommuner og a-kasser anvender reglerne til at sikre, at rådighedsforpligtigheden overholdes.

[STAR's rådighedstilsyn]

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering fører tilsyn med, hvordan reglerne efterleves.

Rådighedstilsynet er siden 2016 blevet gradvist digitaliseret.

Nu har vi for første gang fået et samlet offentligt tilgængeligt overblik over a-kassernes og kommunernes indsats med at sikre, at ledige står til rådighed.

Det gør det muligt at følge tal for jobsøgning, afholdte samtaler og afgivne sanktioner på tværs af kommuner og a-kasser.

På den måde kan a-kasserne måle sig mod hinanden og søge inspiration hos hinanden. Det samme kan kommunerne.

Jeg ved godt, at der har været udfordringer med at få de validerede data på plads, som udgør grundlaget for at kunne offentliggøre data om sanktioner.

Jeg hæfter mig ved, at a-kasserne i hele perioden godt kunne give sanktioner til ledige, der ikke har stået til rådighed.

Tallene viser, at størstedelen af alle ledige søger job. Men det er stadig afgørende, at reglerne om sanktioner tages i brug, når ledige ikke er aktivt jobsøgende.

Styrelsen følger derfor systematisk op over for kommuner og a-kasser med en for høj andel af ledige, som ikke har registreret jobsøgning i deres joblog.

Styrelsen følger også løbende sanktionspraksis i kommuner og a-kasser. Og tager kontakt til kommuner og a-kasser med høj eller lav andel af sanktionerede.

[Forskel på sanktioner på tværs af a-kasser og kommuner]

De offentliggjorte tal viser, at der er forskel på antallet af sanktioner på tværs af a-kasser og kommuner.

Som eksempel kan nævnes, at der i 3. kvartal 2020 var 9 pct. jobparate kontanthjælpsmodtagere og 2 pct. dagpengemodtagere, der blev sanktioneret.

Men man kan ikke bare sammenligne antallet af sanktioner i a-kasser og kommuner direkte. Det skyldes, at der er forskellige sanktionstyper på de to områder, og reglerne om situationer, hvor der skal gives en sanktion, også er forskellige.

Man kan heller ikke ved blot at se på tallene for sanktionering på a-kasseområdet sige noget om, hvorvidt den enkelte a-kasse giver sanktioner efter reglerne.

Hvis en a-kasse fx vejleder sine medlemmer godt og følger tæt op på deres registreringer, kan a-kassen undgå at skulle sanktionere, simpelthen fordi medlemmerne faktisk gør, det de skal. Det ville derfor være forkert, alene ud fra antallet af sanktioner at konkludere, hvem der gør det bedst.

Der har den seneste tid været en diskussion af a-kassernes brug af sanktioner over for medlemmer, som ikke registrerer deres jobsøgning.

Og jeg forstår fuldt ud, hvorfor det kan se mærkværdigt ud, når en a-kasse ikke sanktionerer medlemmer, der tilsyneladende ikke søger job.

Men vi skal huske, at sanktionsantal ikke nødvendigvis giver et fyldestgørende billede af opfyldelsen af rådighedsforpligtigelsen blandt ledige.

På baggrund af oplysningerne i joblog skal a-kassen vurdere, om der er tvivl om den lediges fortsatte rådighed for arbejdsmarkedet.

Har medlemmet ikke joblogget eller i tilstrækkeligt omfang dokumenteret sine jobsøgningsaktiviteter i joblog, herunder ikke har uploadet det antal jobansøgninger, som a-kassen har bedt om, kan a-kassen give medlemmet en rimelig frist til at gøre dette.

A-kassen skal i den forbindelse vejlede medlemmet om, at mangelfuld eller manglende registrering i joblog inden for fristen kan betyde tab af dagpengeretten.

Hvis a-kassen generelt er i tvivl, om den ledige står til rådighed, skal a-kassen indkalde til en samtale og give den ledige en frist på op til tre måneder for vise, at man står til rådighed.

Hvis tvivlen ikke fjernes, skal a-kassen træffe afgørelse om, at den ledige ikke står til rådighed og mister dermed retten til dagpenge.

Retssikkerheden skal selvfølgelig overholdes, også når der er tvivl om rådigheden.

[Danmark kan mere I]

Lad mig så tage fat på, hvilke initiativer regeringen arbejder med. Med reformudspillet ”Danmark kan mere I” har regeringen et stærkt fokus på at sikre, at ret og pligt følges ad.

Igennem mange år har vi ikke været gode nok til at stille krav til borgere med ikke-vestlig baggrund. Og særligt ikke til kvinder med ikke-vestlig baggrund, hvor alt for mange går hjemme på passiv forsørgelse.

Det er et svigt ikke at stille krav. Derfor vil regeringen indføre en ny arbejdslogik for nytilkomne og andre med et integrationsbehov. Hvor man har pligt til at bidrage og gøre nytte – svarende til et almindeligt fuldtidsjob på 37 timer om ugen.

Møder man ikke op, får man ikke en ydelse for den pågældende dag.

Samtidig vil vi ændre dimittendordningen. Så flere nyuddannede kommer hurtigere i arbejde.

Alt for mange nyuddannede starter arbejdslivet på dagpenge. Og det er nu engang meningen, at uddannelse skal føre til et arbejde.

Så kan det godt være, at man må gå på kompromis med det første job. Ret og pligt skal følges ad – også for dimittenderne.

[Trepårt om mangel på arbejdskraft]

Som jeg nævnte indledningsvist, er der tidligere i dag indgået en trepartsaftale om mangel på arbejdskraft, som på den korte bane skal bidrage til at afhjælpe manglen på arbejdskraft og få flere ind på arbejdsmarkedet.

Med trepartsaftalen sættes der ind på fire centrale områder.

For det *første* skaber vi et bedre match mellem ledige og virksomheder. Det sker blandt andet ved at styrke jobformidlingen i kommuner og a-kasser og ved at styrke den jobrettede indsats til kommende dimittender.

For det *andet* skærper vi rådighedsreglerne, som jo også er grundlaget for det her samråd i dag, for at sikre, at ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet og er aktivt jobsøgende. Vi skærper også reglerne ved manglende jobsøgning. Fristen for at dokumentere jobsøgning for dagpengemodtagere skærpes til 2 måneder fra de nuværende 3 måneder.

For det *tredje* styrkes indsatsen for at få ledige seniorer tilbage i arbejde. Det sker blandt andet ved at indføre et forbud mod, at ansøgere skal oplyse deres alder i ansøgninger.

For det *fjerde* forbedrer vi mulighederne for at rekruttere udenlandsk arbejdskraft – først og fremmest fra de øvrige EU-lande.

Jeg er glad for, at arbejdsmarkedets parter igen tager ansvar og hjælper med at løse vigtige samfundsopgaver.

[Afslutning]

Lad mig her til sidst kort samle op.

Ledige skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, så længe de modtager dagpenge eller kontanthjælp. Ret og pligt skal efterleves.

Der er allerede i dag klare regler for, hvordan kommuner og a-kasser skal sikre, at ledige lever op til rådighedsforpligtigelsen.

Det er derfor min klare forventning, at kommuner og a-kasser anvender de nuværende regler og på den måde sikrer, at rådighedsforpligtigelsen overholdes. Og med den nye trepartsaftale skærper vi

også yderligere reglerne for at sikre rådigheden, og for at sikre at alle ledige søger jobs.

Regeringen er optaget af, at ret og pligt følges ad. Og det er en rød tråd igennem hele udspillet ”Danmark kan mere I”, som helt overordnet handler om at få flere danskere i arbejde.

Tak for ordet.